

UZASADNIENIE

Powód Syndyk Masy Upadłości Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. Ż. kwoty 25.624,80 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 stycznia 2014r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, że postanowieniem z dnia 3 lipca 2013r. w sprawie o sygn. akt XII GUp 22/13 Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie ogłosił upadłość Centrum (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. obejmującą likwidację majątku dłużnika. Wniosek w tym przedmiocie wpłynął do Sądu w dniu 27 grudnia 2012r. Powód podał, że pismem z dnia 7 stycznia 2015r. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty w łącznej wysokości 40.489,50 zł z tytułu wypłaconych przez upadłą spółkę środków pieniężnych. Jednocześnie wskazał na niezgodny z prawem charakter prowadzonej przez upadłą spółkę działalności, bezskuteczność postanowień umownych dotyczących wypłacanego oprocentowania przewyższającego wysokość odsetek maksymalnych. Powód podał, że pozwany pismem z dnia 23 sierpnia 2013r. dokonał zgłoszenia Sędziemu Komisarzowi przysługującej mu w stosunku do upadłej spółki wierzytelności. Pozwany nie złożył oświadczenia o dokonaniu potrącenia nienależnie uzyskanych środków pieniężnych od upadłej spółki ze zgłaszanymi wierzytelnościami. Powód wyjaśnił, iż dochodzona kwota 25.627,80 zł stanowi różnicę pomiędzy wartością świadczenia wypłaconego pozwanemu z tytułu oprocentowania umów (30.739,50 zł) a świadczeniem odpowiadającym wartości odsetek maksymalnych (5.111,70 zł). Powód wyjaśnił, że maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. W treści uzasadnienia pozwu wskazano, że roszczenie znajduje oparcie przepisach art. 527 k.c. i art. 127 oraz art. 134. Prawo upadłościowe i naprawcze. Powód wskazał, że wniosek o ogłoszenie upadłości Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. został złożony w dniu 27 grudnia 2012r. Zdaniem powoda bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są wypłaty środków pieniężnych przewyższające poziom odsetek maksymalnych w okresie od dnia 28 grudnia 2011 r. do dnia ogłoszenia upadłości, tj. w okresie roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W ocenie powoda dochodzona pozwem kwota w wysokości 25.627,80 zł stanowi nienależne świadczenie wypłacone w oparciu o częściowo nieważne czynności prawne - umowy inwestycyjne, których postanowienia zgodnie z art. 359 § 2² w zw. z art. 58 § 1 k.c. są nieważne w zakresie, w jakim przewidują wypłatę odsetek przewyższających poziom odsetek maksymalnych. Powód wskazał, że z uwagi na charakter działalności Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. jako typowej piramidy finansowej wśród jej wierzycieli są osoby, które w zamian za wpłacone środki pieniężne nie otrzymały od spółki jakiegokolwiek świadczenia. Zaznaczył, że piramida finansowa funkcjonuje jedynie dzięki wpłatom środków pieniężnych dokonywanym przez kolejnych skuszonych profitami finansowymi klientów, z których to wpłat finansowana była bieżąca działalność spółki oraz wypłaty wynagrodzenia z tytułu oprocentowania klientom, którzy w okresie wcześniejszym zawarli umowy. Podniósł, że wypłacanie zysków na wstępnym etapie istnienia piramidy ma za zadanie utrzymanie funkcjonowania piramidy przez pewien okres w celu pozyskania większej liczby nowych klientów w celu zgromadzenia jak największej puli środków finansowych a organizator piramidy finansowej systematycznymi wypłatami odsetek stara się zachęcać swoich klientów do kolejnych jeszcze większych wpłat. W ocenie powoda Centrum (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. nie prowadziła żadnej działalności inwestycyjnej, a wszelkie wypłaty jakich dokonywała na rzecz swoich klientów finansowane były z wpłat dokonywanych przez kolejnych klientów, którzy obecnie są wierzycielami upadłej spółki i których ogół tworzy masę upadłości. Dalej wskazał, że zaproponowana przez upadłą spółkę w zawartych umowach wysokość oprocentowania w znaczny sposób przekraczała poziom oprocentowania oferowanego przez instytucje finansowe działające zgodnie z prawem i ustalona została na poziomie 15% w skali miesiąca, a zatem 180% w skali roku. Powód podał, że zgodnie z postanowieniami umowy (...) nr (...) zwartej w dniu 20 lipca 2011r. pozwany dokonał wpłaty na rachunek bankowy upadłej spółki kwoty w wysokości 11.000,00 zł a spółka zobowiązała się wobec pozwanego do wypłacania co miesiąc przez okres kolejnych 12 miesięcy oprocentowania w wysokości 15% w skali miesiąca. Powód podkreślił, że spółka dokonała 12 wpłat każda w wysokości 1.336,50 zł, nadto w dniu 23 lipca 2012 r. pozwany otrzymał od upadłej spółki kwotę 11.000,00 zł jako „zwrot kapitału”. Pozwany otrzymał zatem w całości kwotę jaką wpłacił spółce a także otrzymał również oprocentowanie w wysokości

15% w skali miesiąca od wpłaconej kwoty. Zdaniem pozwanego powyższe okoliczności świadczą o tym, że pozwany od upadłej spółki uzyskał bezpłatną korzyść majątkową. Upadła spółka nie dość, że zwróciła pozwanemu wpłacone przez niego pieniądze, to również dokonała na jego rzecz wypłaty środków pieniężnych z tytułu oprocentowania, które przewyższał poziom odsetek maksymalnych. Z tytułu wykonania umowy upadła spółka dokonała na rzecz pozwanego wypłaty oprocentowania w łącznej wysokości 14.701,50 zł, podczas, gdy ze sporządzonego przez powoda szczegółowego wyliczenia należne pozwanemu świadczenie w wysokości odsetek maksymalnych to kwota 2.443,76 zł. Dalej wskazał, że spółka prowadziła działalność gospodarczą w zakresie gromadzenia środków pieniężnych innych osób fizycznych bez wymaganego zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego a R. O. był jednym z założycieli upadłej spółki, który posiadał 80% udziałów w kapitale zakładowym i miał świadomość, że spółka jest piramidą finansową. Podkreślił, że w wysokości przekraczającej należne wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej poziomowi odsetek maksymalnych, przekazane przez upadłą spółkę na rzecz pozwanego pochodziły z majątku spółki i stanowiły jej własność. W ocenie pozwanego w wyniku dokonanych wypłat doszło do rozporządzenia majątkiem upadłego, który realizując postanowienia umów inwestycyjnych zawartych z pozwanym rozporządził swoim majątkiem nieodpłatnie. Powód wyjaśnił, iż dochodzona pozwem kwota wynika z faktu, iż strony w umowach dokonały ustaleń niezgodnych z przepisami prawa w zakresie wysokości odsetek przysługujących pozwanemu. Wywodził, że masa upadłości, winna być traktowana jako ogół wszystkich wierzycieli i doznała uszczerbku, który skutkuje niemożnością równomiernego zaspokojenia wszystkich wierzycieli. Zdaniem powoda zaproponowana przez upadłą spółkę w zawartych umowach wysokość oprocentowania w znaczny sposób przekraczała poziom oprocentowania oferowanego przez instytucje finansowe działające zgodnie z prawem - ustalona została na poziomie 15% w skali miesiąca (180% w skali roku). Dalej wskazał, że pozwany w toku postępowania upadłościowego dokonał zgłoszenia swojej wierzytelności w łącznej w wysokości 137.515,40 zł. a po dokonaniu rozpatrzenia w ocenie syndyka zasadnym stało się uznanie na przedłożonej Sędziemu Komisarzowi liście wierzytelności zgłoszoną przez pozwanego wierzytelność w części, tj. w kwocie wpłaconego kapitału, odsetek maksymalnych za czas trwania umów, bez uwzględnienia okresu, za jaki upadły wypłacił środki tytułem częściowego wykonania zobowiązania oraz odsetek ustawowych liczonych od dnia wymagalności do dnia 2 lipca 2013r.

Pozwany P. Ż. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powód na rzecz pozwanego kosztów sądowych w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości. (k. 87-92)

W uzasadnieniu wskazał, że Syndyk Masy Upadłości wywodzi swoje roszczenie z art. 127 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze. Zdaniem pozwanego nie zostały spełnione i wykazane przesłanki niezbędne do zastosowania regulacji art. 127 w/w ustawy. Wywodził, że z uwagi na to, że wniosek o ogłoszenie upadłości wpłynął do Sądu w dniu 27 grudnia 2012r., nieważne będą czynności prawne dokonane w okresie od 27 grudnia 2011r. Wyjaśnił, że pozwany zawarł z Centrum (...) Sp. z o.o. umowy „inwestycyjne” przed dniem 27 grudnia 2011r. a zawarcie umów między stronami nastąpiło w dniach 20 lipca 2011r i 23 sierpnia 2011r. W ocenie pozwanego wszystkie czynności podejmowane po tych dniach były czynnościami faktycznymi, strony nie wprowadziły żadnych zmian w umowie i wykonywały zawartą wcześniej umowę przez dokonywanie i otrzymywanie wypłat. Podniósł, że dokonywane wpłaty nie stanowiły czynności prawnych, a jedynie czynności faktyczne. Zdaniem pozwanego niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca skoro ustawodawca wskazał, iż jedynie czynności prawne oraz czynności procesowe wskazane w art. 127 ust 2 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze mogą być uznane za bezskuteczne. Pozwany wywodził, że zakresem art. 127 ust 1 p.u.n. objęte są czynności rozporządzające. W ocenie pozwanego w niniejszej sprawie nie ma czynności rozporządzających, bowiem tak nie można traktować czynności zawarcia umów, ani wypłacania pozwanemu środków pieniężnych, ponieważ są to czynności faktyczne. Wyjaśnił, że nieuzasadnione jest twierdzenie dotyczące rażącego przewyższenia świadczenia upadłego względem świadczenia otrzymanego przez upadłego bowiem pozwany przystąpił do ofert sporządzonych przez Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., godząc się na warunki zaproponowane przez Spółkę, bez ich zmiany. Dalej wskazał, że do zadań Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. należało powiększanie przyjętego kapitału przez realizowanie inwestycji na terenie kraju, z których podmiot ten miał wypłacać zysk w formie stałej stopy zwrotu zgodnie z postanowieniami umowy. Wywodził, że pozwany jako konsument nie znając mechanizmów rynkowych ani obowiązujących przepisów prawa był przekonany o prawidłowości i zgodności z prawem zawieranych umów przedstawionych przez profesjonalnego przedsiębiorcę.

Wywiązywanie się przez Centrum (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z zaciągniętego zobowiązania budowało po stronie P. Ż. zaufanie do kontrahenta i przekonanie, że możliwości i zdolności inwestycyjne spółki pozwalają na zawieranie tego typu umów z klientami, a także obustronne czerpanie korzyści. Podkreślił, że zaufanie to pogłębiał profesjonalizm działania Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i rozmiar przedsiębiorstwa i posiadane oddziały na terenie Polski, sposób reklamowania się oraz podejścia do klienta. Pozwany przyznał, że gdyby miał świadomość jak funkcjonuje mechanizm pozyskiwania kapitału przez Centrum (...) (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. to nie zawarłby żadnej umowy z tym podmiotem.

Pozwany pismem procesowym z dnia 21 września 2015r. podniósł dodatkowo zarzut potrącenia oraz przedawnienia roszczeń z nienależnego świadczenia. Podniósł, że pozwanemu przysługują względem powoda wierzytelności objęte nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Katowicach z dnia 18 grudnia 2012r., sygn., akt II Nc 432/12, na podstawie zawartych umów inwestycyjnych. Zdaniem pozwanego wierzytelność powoda uległa całkowitemu umorzeniu jako wierzytelność niższa. Dalej wskazał, że roszczenia powoda nie mają żadnych podstaw prawnych, a wierzytelności do których się odwołuje nie istnieją (k. 120-133).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 lipca 2011r. Centrum (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. - zawarła z pozwanym umowę inwestycyjną numer (...), zobowiązując się wobec pozwanego do wypłacania przez okres kolejnych dwunastu miesięcy oprocentowania 15% w skali miesiąca. Pozwany pozostawił do dyspozycji Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. środki pieniężne w wysokości 11.000,00 zł na okres 12 miesięcy ze stałą stopą zwrotu w wysokości 15% w skali miesiąca. W §6 umowy strony ustaliły, że kwota stałej stopy zwrotu środków pieniężnych dla klienta za czas jednego miesiąca trwania umowy wynosi 1.650,00 zł brutto.

Łącznie Centrum (...) Spółka z z ograniczoną odpowiedzialnością w S. z tytułu wykonania w/w umowy dokonała wypłaty na rzecz pozwanego kwoty w wysokości 27.038,00 zł w tym 16.038,00 zł z tytułu oprocentowania.

W dniu 23 sierpnia 2011r. Centrum (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. - zawarła z pozwanym umowę inwestycyjną numer (...), zobowiązując się wobec pozwanego do wypłacania przez okres kolejnych dwunastu miesięcy oprocentowania 15% w skali miesiąca. Pozwany pozostawił do dyspozycji Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. środki pieniężne w wysokości 11.000,00 zł na okres 12 miesięcy ze stałą stopą zwrotu w wysokości 15% w skali miesiąca. W §6 umowy strony ustaliły, że kwota stałej stopy zwrotu środków pieniężnych dla klienta za czas jednego miesiąca trwania umowy wynosi 1.650,00 zł brutto.

Z tytułu wykonania w/w umowy upadła spółka dokonała na rzecz pozwanego wypłaty oprocentowania w łącznej wysokości 14.701,50 zł.

Pozwanemu przysługują względem Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wierzytelności objęte nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Katowicach z dnia 18 grudnia 2012r., sygn. akt II Nc 432/12, na podstawie zawartych umów inwestycyjnych w wysokości 89.200,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2012r. do dnia zapłaty i kosztami procesu a także wierzytelności objęte nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w Chrzanowie z dnia 7 grudnia 2012r., sygn. akt I Nc 2157/12 w wysokości 27.038,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 września 2012r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Na skutek złożonego przez wierzyciela Centrum (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w dniu 21 grudnia 2012r. wniosku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie wydał w dniu 3 lipca 2013r., w sprawie o sygn. akt XII GU 2/13, postanowienie o ogłoszeniu upadłości spółki obejmującej likwidację jego majątku.

Pozwany w toku postępowania upadłościowego pismem z dnia 24 listopada 2013r. dokonał zgłoszenia swojej wierzytelności w łącznej wysokości 137.515,40 zł. Po dokonaniu rozpatrzeniu syndyk uznał wierzytelność zgłoszoną przez pozwanego w części, tj. w kwocie wpłaconego kapitału, odsetek maksymalnych za czas trwania umów, bez

uwzględnienia okresu, za jaki upadły wypłacił środki tytułem częściowego wykonania zobowiązania oraz odsetek ustawowych liczonych od dnia wymagalności do dnia 2 lipca 2013r.

Pismem z dnia 7 stycznia 2014r. powód wezwał pozwanego na podstawie art. 127 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze do zapłaty kwoty w łącznej wysokości 40.489,50 zł z tytułu wypłaconych pozwanemu przez upadłą spółkę środków pieniężnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w piśmie z dnia 6 września 2011r. zawiadomił Prokuraturę Rejonową w Stargardzie Szczecińskim o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 171 ust. 1 w zw z art. 171 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowego polegającego na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, w celu udzielenia kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem tych środków w inny sposób przez nieustaloną osobę za pośrednictwem stron internetowych www.centum.pl pod firma Centrum (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o następujące dowody: odpis postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin Centrum w S. z dnia 3 lipca 2013r., k. 28-32, odpis umowy inwestycyjnej z dnia 20 lipca 2011r., k.34-37, odpis umowy inwestycyjnej z dnia 23 sierpnia 2011r., k. 38-41, odpis potwierdzenia transakcji z dnia 23 sierpnia 2011r., k. 42, odpis pisma z dnia 24 listopada 2013r., k. 43-44, odpis pisma z dnia 23 sierpnia 2013r., k. 45-47, odpis nakazu zapłaty wydanego w dniu 7 grudnia 2012r., k. 48, odpis postanowienia z dnia 6 marca 2013r., k. 49, odpis postanowienia z dnia 29 stycznia 2013r., k. 50, odpis nakazu zapłaty z dnia 18 grudnia 2012r., k. 51, odpis postanowienia komornika z dnia 16 kwietnia 2013r., k. 52-53, odpis wezwania z dnia 7 stycznia 2014r., k. 55-61, odpis odpowiedzi na wezwanie z dnia 31 stycznia 2014r., k. 62-65, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, k. 69-74, zeznania pozwanego P. Ż., k. 135.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów których wiarygodność nie budziła zastrzeżeń. Oparto się również na zeznaniach pozwanego P. Ż., które były zgodne z przeprowadzonymi dowodami z dokumentów, spójne i logiczne, więc dano im wiarę w całości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne nie zasługiwało na uwzględnienie.

Domagając się zasądzenia od pozwanego dochodzonej pozwem kwoty, powód powołał się na regulację wynikającą z art. 127 ust. ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, twierdząc, iż zaistniały przesłanki wskazujące na nieskuteczność z mocy prawa czynności upadłego.

Bezsporne jest, że w dniach 20 lipca 2011r. i 23 sierpnia 2011r. Centrum (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. - zawarła z pozwanym umowy inwestycyjne w których zobowiązała się wobec pozwanego do wypłacania przez okres kolejnych dwunastu miesięcy oprocentowania 15% w skali miesiąca. Bezsporne również jest, że pozwany otrzymał z tytułu wypłaty oprocentowania w/w umów w sumie 30.739,50 zł.

Zadaniem Sądu było zatem ustalenie i rozstrzygnięcie czy spełnione zostały przesłanki wynikające z art. art. 127 ust. ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, a co za tym idzie, czy istnieje obowiązek pozwanego do zapłaty na rzecz powoda dochodzonej pozwem kwoty z uwagi na bezskuteczność czynności prawnej w stosunku do masy upadłości a także ocena skuteczności podniesionego przez pozwanego zarzutu potrącenia i przedawnienia.

Pozwany zgłosił zarzut potrącenia z wierzytelnością dochodzoną pozwem własnej wierzytelności przysługującej mu względem Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. objętej nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Katowicach z dnia 18 grudnia 2012r., sygn., akt II Nc 432/12, na podstawie zawartych umów inwestycyjnych w wysokości 89.200,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2012 do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Potrącenie w rozumieniu Kodeksu cywilnego (art. 498 i nast.) polega na wzajemnym umorzeniu jednorodnych wierzytelności, jakie dwie osoby mają jednocześnie względem siebie. Wierzytelności będące przedmiotem potrącenia poddane zostają działaniu rachunkowemu, którego rezultatem jest wzajemne zniesienie tych wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 1983 r., IV CR 260/83, OSNC 1984, nr 4, poz. 59). Do potrącenia nie dochodzi automatycznie przez to, że istnieją wzajemne wierzytelności nadające się do potrącenia, ale konieczne jest oświadczenie, że korzysta się z tej instytucji (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2000 r., I CKN 398/99, LEX nr 50856).

Skorzystanie z potrącenia nie jest obowiązkiem, lecz uprawnieniem (prawem podmiotowym) i jego realizacja w każdym przypadku zależy od woli podmiotu zainteresowanego (L. Stecki (w:) J. Winiarz, Kodeks cywilny z komentarzem, t. I, 1989, s. 514; M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1131 i n.). Zgodnie z art. 498 § 2 k.c. wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Może również na skutek potrącenia dojść do całkowitego umorzenia obu wierzytelności, jeśli opiewały one na taką samą kwotę. Jeśli kwoty nie były równe, wówczas całkowitemu umorzeniu podlega wierzytelność niższa, natomiast wierzycielowi wierzytelności wyższej pozostaje roszczenie o zapłatę nadwyżki.

Od potrącenia jako czynności materialnoprawnej odróżnić trzeba zarzut potrącenia, będący czynnością procesową.

Oświadczenie o potrąceniu, o którym mowa w art. 499 k.c., jest czynnością materialnoprawną, powodującą – w razie wystąpienia przesłanek określonych w art. 498 § 1 k.c. – odpowiednie umorzenie wzajemnych wierzytelności, natomiast zarzut potrącenia jest czynnością procesową, polegającą na żądaniu oddalenia powództwa w całości lub w części z powołaniem się na okoliczność, że roszczenie objęte żądaniem pozwu wygasło wskutek potrącenia. Oświadczenie o potrąceniu stanowi zatem materialnoprawną podstawę zarzutu potrącenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2009 r., IV CSK 356/2008, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2004 r., III CK 251/02, M. Praw. 2006, nr 10, s. 540). W myśl art. 499 zd. 1 k.c. potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie.

Potrącenie następuje przez złożenie drugiej stronie oświadczenia woli i w ten właśnie sposób dochodzi do umorzenia wzajemnych wierzytelności. Oświadczenie o potrąceniu staje się skuteczne dopiero z chwilą, gdy doszło do wierzyciela wzajemnego w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią (art. 61 k.c.).

Zgodnie z art. 93. ust 1 Prawo upadłościowe i naprawcze potrącenie wierzytelności upadłego z wierzytelnością wierzyciela jest dopuszczalne, jeżeli obie wierzytelności istniały w dniu ogłoszenia upadłości, chociażby termin wymagalności jednej z nich jeszcze nie nastąpił.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że zarzut potrącenia podniesiony przez pozwanego jest skuteczny. Pozwany udokumentował istnienie zobowiązania Centrum (...) (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. względem niego. Pozwanemu przysługują względem Centrum (...) oddłużeniowego Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wierzytelności objęte nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Katowicach z dnia 18 grudnia 2012r., sygn., akt II Nc 432/12. Wobec powyższego Sąd uznał, że na skutek potrącenia wierzytelność powoda (25.627,80 zł) uległa całkowitemu umorzeniu, jako wierzytelność niższa.

Pozwany podniósł również zarzut przedawnienia roszczeń powoda z nienależnego świadczenia. Zarzut ten należy uznać za uzasadniony.

Zarzut przedawnienia jest zarzutem prawnym, może być złożony nawet w postępowaniu apelacyjnym (wyrok SN z dnia 19 sierpnia 2004 r., sygn. akt V CK 38/04, LEX nr 277325), jednak opiera się na pewnym stanie faktycznym. Stosownie natomiast do treści art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi – trzy lata, a z takim roszczeniem mamy bez wątpienia do czynienia w niniejszej sprawie.

Roszczenie powoda związane jest z prowadzeniem działalności gospodarczej przez Centrum (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S., z którym to powód zawarł w dniu 20 lipca 2011r. i 23 sierpnia 2011r. umowy inwestycyjne.

Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego (por. wyrok SN z 24.02.2005r., sygn. III CK 223/04, LEX 603773). Zresztą roszczenie o odsetki jest roszczeniem o świadczenie okresowe, dla których termin przedawnienia wynosi trzy lata i to bez względu na to czy związane są z prowadzeniem działalności gospodarczej czy też nie (por. wyrok SN z 25.02.2005r., sygn. II CK 439/04, LEX 301763).

Zgodnie z regulacją art. 117 § 1 i 2 k.c. roszczenia majątkowe (z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie) ulegają przedawnieniu, co oznacza, że po upływie terminu przedawnienia, ten przeciwko komu przysługuje roszczenie może uchylić się od jego spełnienia. Przepis art. 118 k.c. stanowi, że, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Jak wskazano powyżej, przedmiotowe roszczenie związane było z prowadzeniem przez Centrum (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. - działalności gospodarczej. W tym przypadku były to usługi finansowe, polegające na inwestowaniu środków finansowych. Tak więc w niniejszym przypadku zastosowanie ma 3 letni termin przedawnienia. Powód nie wykazał, aby pozwany zrzekł się korzystania z zarzutu przedawnienia (art. 117 § 2 k.c.), bądź uznał roszczenie. Nie wykazano także, aby bieg przedawnienia został przerwany (art. 123 § 1 i 2 k.c.). Pozew w niniejszej sprawie został skierowany do sądu w dniu 4 marca 2015r., a więc po upływie trzyletniego okresu przedawnienia i tym samym należy uznać, że pozwany skutecznie powołał się na zarzut przedawnienia.

Zgodnie z art. 127 ust. Ustawy prawo upadłościowe i naprawcze bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej.

Aby czynność mogła być uznana za bezskuteczną po myśli w/w przepisu, to czynność taka musi być nieodpłatna. W przypadku natomiast odpłatności, wartość świadczenia upadłego winna przewyższać w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej.

Odpłatność czynności prawnej nie musi polegać na spełnieniu świadczenia wzajemnego na rzecz drugiej strony czynności. Odpłatna jest także czynność, na podstawie której świadczenie otrzymuje osoba trzecia. Przy bezskuteczności czynności prawnej chodzi o czynności prawne, które nie znalazły odpowiedniego ekwiwalentu w ujęciu obiektywnym (wyr. z dnia 23 marca 2005 r., I ACa 98/05, OSAB 2005, z. 2, poz. 11).

Warunkiem bezskuteczności jest nieodpłatność czynności albo rażąca niewspółmierność odpłatności w stosunku do wartości świadczenia upadłego. Celem przepisu art. 127 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego jest wyeliminowanie możliwości celowego zmniejszenia majątku dłużnika przed ogłoszeniem upadłości. Dłużnik zawierając natomiast umowę będącą przedmiotem sporu wcale nie miał na myśli zmniejszenia swojego majątku. Jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to to co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość w pieniądzu (art. 134 ust. 1 ustawy).

W niniejszej sprawie nie zachodzą podstawy do uznania czynności prawnych zawartych przez upadłego za bezskuteczne. Art 127 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego uzależnia stwierdzenie bezskuteczności zawartej umowy od rozporządzenia swoim majątkiem. Istotnie, pozwany pozostawił środki do dyspozycji Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w wysokości 11.000,00 zł na okres 12 miesięcy ze stałą stopą zwrotu 15% w skali miesiąca. Zatem nie sposób stwierdzić, by istniała w tym zakresie rażąca dysproporcja świadczeń pomiędzy

świadczeniami powoda a świadczeniami pozwanego. Obowiązany był on bowiem jedynie do zwrotu wpłaconych środków finansowych powiększonych o odsetki za okres wskazany w umowach. Nieuzasadniony jest zatem zarzut powoda dotyczący rażącej niewspółmierności odpłatności w stosunku do wartości świadczenia upadłego w sytuacji, gdy pozwany zgodził się na warunki zaproponowane przez Centrum (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Istotną dla rozstrzygnięcia sprawy było także ustalenie z jakich środków Centrum (...) (...) Sp. zo.o. dokonało zapłaty spornej kwoty. Umowa (...) nie zawierała żadnych ustaleń w tym zakresie. Zgodnie z § 10 umowy Centrum (...) (...) zobowiązało się inwestować wpłacone środki pieniężne na terenie kraju, z zastrzeżeniem ich nie lokowania na Giełdzie Papierów Wartościowych oraz w Funduszach Inwestycyjnych. Oznacza to, iż Centrum (...) Sp. z o.o. miało dowolność w kwestii inwestowania i wydatkowania wpłaconych przez wierzyciela kwot. W tej sytuacji twierdząc, że Centrum (...) Sp. z o.o. wydatkowało sporną kwotę z środków własnych, powód powinien tą okoliczność wykazać, czemu wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. w zw. z art.232 k.p.c. nie sprostał.

W przedmiotowej sprawie również nie zostały spełnione warunki z art. art. 127 ust. 1 zd. 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze stanowiące, że bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika Centrum (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wierzyciel złożył w dniu 21 grudnia 2012r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w dniach 20 lipca 2011r. i 23 sierpnia 2011r. zawarła z P. Ż. umowy inwestycyjne, w których zobowiązała się wobec pozwanego do wypłacania przez okres kolejnych dwunastu miesięcy oprocentowania 15% w skali miesiąca. Zatem nieważne są jedynie czynności prawne dokonane w okresie od 27 grudnia 2011r. Skoro datą wykonania ostatniej czynności prawnej pomiędzy stronami był dzień zawarcia każdej z umowy to należało uznać, że w/w umowy były ważne tym bardziej, że strony nie wprowadziły żadnych zmian w umowie.

Powyższe wyklucza zatem spełnienie przesłanek z art. 127 Prawo upadłościowe i naprawcze, niosące za sobą bezskuteczność umowy i istnienie roszczenia dochodzonego powództwem.

Kierując się powyższym powództwo oddalono.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie 2 wyroku zgodnie z art. 98 k.p.c. W konsekwencji wyniku procesu zasądzono od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.400,00 - zgodnie z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 461)